

Wyrok z dnia 4 listopada 1998 r.

III RN 80/98

Niedopuszczalna jest odmowa wznowienia postępowania ze względu na wystąpienie negatywnych przesłanek uchylenia decyzji w wyniku wznowienia postępowania (art. 151 § 2 w związku z art. 146 § 1 KPA).

Przewodniczący SSN: Andrzej Wasilewski, Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski, Andrzej Wróbel (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 4 listopada 1998 r. sprawy ze skargi Hildegardy K. na decyzję Wojewody O. z dnia 13 lutego 1996 r. [...] w przedmiocie odmowy wznowienia postępowania, na skutek rewizji nadzwyczajnej Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 30 stycznia 1998 r. [...]

u c h y ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e

Hildegarda i Leonard K. wnieśli w Urzędzie Wojewódzkim w O. do protokołu podanie w sprawie odzyskania gospodarstwa rolnego o pow. 16, 79 ha, pozostawionego we wsi B. i R. w związku z wyjazdem na pobyt stały do Republiki Federalnej Niemiec. W odpowiedzi na to podanie Urząd Wojewódzki pismem z dnia 10 września 1993 r. poinformował, że gospodarstwo decyzją Naczelnika Gminy D. z dnia 12 lutego 1980 r. [...], zostało przejęte na własność Skarbu Państwa jako opuszczone. Po włączeniu nieruchomości do „zasobów państwowych” została ona trwale rozdysponowana. W tej sytuacji brak jest podstaw do załatwienia wniosku.

W piśmie z dnia 3 listopada 1993 r. nazwanym „Prośba o uchylenie decyzji Naczelnika Gminy w D. woj. O. z dnia 12.02.1980 r.”, skierowanym do Ministerstwa

Spraw Wewnętrznych Hildegarda K. oświadczyła, że decyzję Naczelnika Gminy D. otrzymała w Urzędzie Wojewódzkim w O. w dniu 11 sierpnia 1993 r.

W dniu 23 sierpnia 1995 r. Hildegarda K. wniosła o wznowienie postępowania w sprawie przejęcia na własność Skarbu Państwa gospodarstwa, zakończonej decyzją Naczelnika Gminy D. z dnia 12 lutego 1980 r. We wniosku podała, że pozostawiła gospodarstwo bez uregulowania jego stanu prawnego, ponieważ nie mogła go przekazać aktem darowizny, gdyż nikt z rodziny nie posiadał uprawnień rolniczych, sprzedać zaś gospodarstwa Hildegarda K. nie chciała.

Kierownik Urzędu Rejonowego w O. decyzją z dnia 21 grudnia 1995 r. odmówił wznowienia postępowania. W ocenie organu administracji publicznej decyzja z dnia 12 lutego 1980 r. stała się ostateczna w dniu 12 marca 1980 r., a ponieważ od daty podjęcia i ogłoszenia tej decyzji do daty wystąpienia o zwrot przejętej nieruchomości minęło 13 lat, to zgodnie z art. 146 § 1 KPA nie może nastąpić jej uchYLENIE.

Wojewoda O. decyzją z dnia 13 lutego 1996 r. [...] utrzymał w mocy decyzję organu administracji publicznej pierwszej instancji; w uzasadnieniu podzielił ustalenia i poglądy prawne zawarte w zaskarżonej decyzji.

Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 30 stycznia 1998 r. [...] oddalił skargę Hildegardy K. na powyższą decyzję Wojewody O. W ocenie Sądu, skarżąca w dniu 11 sierpnia 1993 r., co sama przyznała w piśmie z dnia 3 listopada 1993 r., dowiedziała się o decyzji z dnia 12 lutego 1980 r. Żądanie wznowienia mogło być więc zgłoszone najpóźniej do dnia 10 września 1993 r. Termin ten nie został zachowany, bowiem żądanie wznowienia postępowania zgłoszone zostało po upływie blisko 2 lat od tej daty, a zatem odmowa wznowienia postępowania jest zgodna z prawem.

Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego zaskarżył powyższy wyrok rewizją nadzwyczajną, w której zarzucił rażące naruszenie art. 7, 77 oraz art. 147 i 148 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania. W ocenie Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, uszła uwadze Sądu niezwykle istotna okoliczność, że żądanie wznowienia postępowania nie zostało zgłoszone po upływie blisko 2 lat od dnia 11 sierpnia 1993 r. (bezsprorna data dowiedzenia się o decyzji), lecz w protokole z dnia 13 sierpnia 1993 r., do którego zostało złożone ustne podanie, a więc po upływie 2 dni od daty pow-

zięcia tej wiadomości. Okoliczność ta wynika wprost z pisma Dyrektora Wydziału Urzędu Wojewódzkiego w O. z dnia 10 września 1993 r., a także pisma skarżącej do Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 3 listopada 1993 r. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego podkreślił, że organ pierwszej instancji odmówił wznowienia postępowania nie na tej podstawie, że nie został dotrzymany termin wniesienia podania o wznowienie postępowania, lecz z tej przyczyny, że od ogłoszenia decyzji o przejęciu gospodarstwa na rzecz Skarbu Państwa minęło 13 lat. Takie też stanowisko, zdaje się, zajął Wojewoda O. w decyzji z dnia 13 lutego 1996 r., która jest niezwykle lakoniczna, a poza tym budzi szereg wątpliwości związanych z brakiem ustaleń faktycznych i prawnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 148 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego podanie o wznowienie postępowania wnosi się do organu administracji publicznej, który wydał decyzję w pierwszej instancji, w terminie jednego miesiąca od dnia, w którym strona dowiedziała się o okoliczności stanowiącej podstawę do wznowienia postępowania, zaś w przypadku wznowienia postępowania z przyczyny określonej w art. 145 § 1 pkt 4 – w terminie jednego miesiąca od dnia, w którym strona dowiedziała się o decyzji. W rozpoznawanej sprawie jest niesporne, że strona w dniu 11 sierpnia 1993 r. dowiedziała się o decyzji Naczelnika Gminy D. z dnia 12 lutego 1980 r., którą przejęto na własność Państwa, jako opuszczone, niezabudowane gospodarstwo rolne stanowiące własność Hildegardy K. Sporne jest natomiast, czy podanie o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej powyższą decyzją zostało wniesione w terminie miesiąca od dnia 11 sierpnia 1993 r. Należy wskazać, że organy administracji publicznej nie rozważały kwestii dochowania terminu do wniesienia podania o wznowienie postępowania, bowiem organ pierwszej instancji powołał jako podstawę prawną rozstrzygnięcia art. 146 § 1 i 2 Kodeksu postępowania administracyjnego, uzasadniając decyzję o odmowie wznowienia postępowania upływem 13 lat od daty wydania (ogłoszenia) decyzji, nie zaś przekroczeniem terminu do wniesienia podania o wznowienie postępowania. Nie ulega równocześnie wątpliwości, że odmowa wznowienia postępowania ze względu na wystąpienie negatywnych przesłanek uchylenia decyzji w wyniku wznowienia postępowania jest niedopuszczalna, co uszło uwadze Naczelnego Sądu Administracyjnego. Z przepisu art. 151 § 2 Kodeksu postępowania

administracyjnego wynika bowiem jednoznacznie, że przesłanki wymienione w art. 146 Kodeksu mogą stanowić wyłącznie podstawę odmowy uchylecia decyzji w wyniku wznowienia postępowania, nie zaś decyzji o odmowie wznowienia postępowania (art. 149 § 3 KPA).

Naczelny Sąd Administracyjny stwierdzając, że żądanie wznowienia postępowania zostało wniesione po upływie dwóch lat od dnia, w którym strona dowiedziała się o decyzji, przyjął, jak należy domniemywać, iż żądanie wznowienia postępowania zostało zawarte w podaniu strony z dnia 22 sierpnia 1995 r. Tymczasem, jak trafnie wskazał Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego w uzasadnieniu niniejszej rewizji nadzwyczajnej, za wniosek o wznowienie postępowania w sprawie przejęcia gospodarstwa skarżącej na rzecz Skarbu Państwa należało uznać ustne podanie strony zgłoszone do protokołu w dniu 13 sierpnia 1993 r. Organy administracji publicznej były obowiązane wówczas wyjaśnić rzeczywistą treść wniesionego do protokołu żądania strony z jej udziałem i potraktować to żądanie jako wniosek o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej decyzją ostateczną Naczelnika Gminy D. z dnia 12 lutego 1980 r. Tym bardziej, że w ustalonych okolicznościach sprawy zawarty w protokole zarzut, że decyzja została wydana „bez zgody właścicieli” należało rozumieć jako wydanie decyzji w postępowaniu, w którym strona nie brała udziału bez własnej winy w rozumieniu art. 145 § 1 pkt 4 Kodeksu postępowania administracyjnego. Tymczasem organy administracji publicznej nieprawidłowo rozpatrywały to podanie jako żądanie zwrotu gospodarstwa rolnego przejętego na rzecz Skarbu Państwa, jednakże nie rozstrzygnęły tej sprawy decyzją administracyjną, lecz ograniczały się do udzielania stronie informacji i wyjaśnień o niedopuszczalności zwrotu.

Biorąc powyższe pod rozagę Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

=====